

DOMSTOLENS DOM
AF 2. DECEMBER 1971¹

Aktien-Zuckerfabrik Schöppenstedt
mod Rådet for De europæiske Fællesskaber

Sag 5/71

Sammendrag

1. Retspleje — erstatningssøgsmål — selvstændig karakter — forskel i forhold til annullations-søgsmålet
(EØF-traktatens artikler 178 og 215)
2. Retspleje — erstatningssøgsmål — subsidiære påstande med det formål at opnå erstatning på »en anden måde« — afvisning
3. EØF — ansvar uden for kontraktsforhold — generel retsakt der indebærer valg af politisk ka-rakter — tab — krænkelse af en højere retsregel
(EØF-traktatens artikel 215)

1. Det i traktatens artikler 178 og 215 omhandlede erstatningssøgsmål er indført som et selvstændigt middel med en særlige funktion i forhold til andre retsmidler og er underlagt betingelser, som er udformet med henblik på dets specielle formål.

Det adskiller sig fra annullationssøgsmå-let ved, at det tilsigter ikke en ophævelse af en bestemt foranstaltning, men deri-mod erstatning for tab, som er forårsaget af en institution.

2. En påstand om erstatning uden nærmere angivelse mangler den nødvendige præcision og må derfor afvises fra reali-tetsbehandling.

3. Når der er tale om en generel retsakt, som indebærer valg af økonomisk-poli-tisk karakter, kan Fællesskabet kun ifal-de ansvar uden for kontraktsforhold ef-ter EØF-traktatens artikel 215, stk. 2, for det tab, som private har lidt ved den-ne retsakt, såfremt der foreligger en til-strækkelig kvalificeret krænkelse af en højere retsregel til beskyttelse af private.

I sag 5/71

AKTIEN-ZUCKERFABRIK SCHÖPPENSTEDT, med hjemsted i Schöppenstedt (Nieder-sachsen), repræsenteret af Rudolf Schrader og Alfred Isensee, henholdsvis formand

¹ — Processprog: Tysk.

og næstformand for direktionen, bistået af Arved Beringer, Claus Tessin, Hansjürgen Herrmann og Jochim Sedemund, advokater ved retten i Köln, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Marc Baden, 1, Boulevard Prince-Henri,

mod

sagsøger

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, repræsenteret af Ernst Wohlfahrt, generaldirektør ved Rådets juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af Hans Jürgen Lambers, Rådets juridiske konsulent, og med valgt adresse i Luxembourg hos J. N. Van den Houten, direktør for Den europæiske Investeringsbanks juridiske tjeneste, 2, Place de Metz,

sagsøgt,

angående en påstand om erstatning i medfør af EØF-traktatens artikel 215, stk. 2, for den skade, der er forvoldt af Rådets forordning nr. 769/68 om nødvendige foranstaltninger til udligning af forskellen mellem de nationale sukkerpriser og de pr. 1. juli 1968 gældende priser,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og H. Kutscher, dommerne A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Monaco (refererende) og P. Pescatore,

generaladvokat: K. Roemer
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

1. Ved stævning indgået til justitskontoret den 13. februar 1971 har virksomheden »Aktien-Zuckerfabrik Schöppenstedt« i medfør af EØF-traktatens artikel 215, stk. 2, for Domstolen nedlagt påstand om, at Rådet dømmes til at erstatte den skade, som det har forvoldt sagsøgeren ved forordning nr. 769/68 af 18. juni 1968 (JO L 143) om nødvendige foranstaltninger til udligning af forskellen mellem de nationale priser for sukker og de pr. 1. juli 1968 gældende priser;

principalt har sagsøgeren nedlagt påstand om, at Rådet tilpligtes at betale 38 852,78 RE eller 155 411,13 DM svarende til det indkomsttab, som han påstår at have lidt i forhold til den gamle tyske pris for råsukker;

subsidiært har sagsøgeren desuden nedlagt påstand om, at der tilkendes ham erstatning på anden måde for den skade, han har lidt.

Vedrørende formaliteten

2. Rådet har nedlagt påstand om afvisning og gør herved i første række gældende, at sagen i virkeligheden ikke tager sigte på erstatning for den af Rådet udviste fejl men på ophævelse af de retsvirkninger, der er en følge af den anfægtede retsakt;

sagsøgte anfører, at en antagelse af søgsmålet til påkendelse vil betyde et brud med den i traktaten fastsatte procesordning og navnlig med traktatens artikel 173, stk. 2, hvorefter private ikke har kompetence til at anlægge sager om annullation af forordninger.

3. Det i traktatens artikler 178 og 215 omhandlede erstatningssøgsmål er indført som et selvstændigt middel med en særlig funktion i forhold til andre retsmidler og er underlagt betingelser, som er udformet med henblik på dets specielle formål;

det adskiller sig fra annullationssøgsmålet ved, at det tilsigter ikke en ophævelse af en bestemt foranstaltning med derimod erstatning for tab, som er forårsaget af en institution under udøvelsen af dens funktioner.

4. Desuden har Rådet gjort gældende, at der ikke kan ske påkendelse af de principalt påståede krav, da de indebærer, at den omtvistede lovgivning skal erstattes af en ny lovgivning, som stemmer overens med de af sagsøgeren anførte kriterier, og da Domstolen ikke har kompetence i så henseende.
5. Den principale påstand indeholder kun krav om erstatning og dermed om en ydelse, som udelukkende skal have retsvirkninger i forhold til sagsøgeren;

følgelig vil dette anbringende være at forkaste.

6. Sagsøgte har desuden gjort gældende, at Domstolen i det omfang, sagsøgeren får medhold i erstatningspåstanden, foranlediges til med henblik på fastsættelsen af størrelsen af det omtvistede tab at bestemme de kriterier, hvorefter udligningen på prisområdet burde have fundet sted, og således vil gribe ind i Rådets skønsfrihed med hensyn til vedtagelsen af generelle retsakter.

7. Fastsættelsen af kriterier for beregningen af den omtvistede udligning henhører under realiteten og ikke under formaliteten.
8. Endelige har sagsøgte gjort gældende, at den subsidiære påstand ikke kan påkendes, idet dens genstand er upræcis, og de til støtte herfor fremsatte anbringender er helt utilstrækkelige;
9. en påstand om erstatning uden nærmere angivelse mangler faktisk den nødvendige præcision og må derfor afvises fra realitetsbehandling.
10. Sagen kan følgelig kun påkendes i realiteten for så vidt angår den principale påstand.

Vedrørende realiteten

11. I nærværende sag forudsætter et ansvar for Fællesskabet uden for kontraktsforhold i det mindste, at den angiveligt skadevoldende retsakt er ulovlig;

da der er tale om en generel retsakt, som indebærer valg af økonomisk-politisk karakter, kan Fællesskabet kun ifalde nævnte ansvar efter traktatens artikel 215, stk. 2, for det tab, som private har lidt ved denne retsakt, såfremt der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret krænkelse af en højere retsregel til beskyttelse af private;

Domstolens undersøgelser i nærværende sag skal derfor i første række angå spørgsmålet, om en sådan krænkelse foreligger.

12. Forordning nr. 769/68, der er udstedt i medfør af artikel 37, stk. 1, i forordning nr. 1009/67, som pålægger Rådet at vedtage bestemmelser med henblik på de nødvendige foranstaltninger til udligning af forskellen mellem de nationale sukkerpriser, og de fra 1. juli 1968 gældende priser, bemyndiger de medlemsstater, i hvilke prisen for hvidt sukker er højere end indikativprisen, til at yde en udligning for de mængder hvidt sukker og råsuksker, der den 1. juli 1968 kl. 0.00 befandt sig i fri omsætning på deres område;

sagsøgeren har gjort gældende, at denne forordning for medlemsstaterne med lave priser kun hjemler opkrævning af en afgift på lagre af sukker, såfremt de tidligere priser var lavere end den efter den 1. juli 1968 gældende interventionspris, og hævder derfor, at forordningen ved at fastsætte afvigende kriterier for den ret til udligning, som måtte bestå for de sukkerproducenter, der er etableret i en medlemsstat med høje priser, krænker traktatens artikel 40, stk. 3, 3 afsnit, hvorefter den fælles prispolitik skal baseres på fælles kriterier og ensartede beregningsmetoder.

13. Den nævnte afvigelse er ikke et udtryk for forskelsbehandling, da den er en følge af det nye system med en fælles markedsordning for sukker, der ikke kun kender én fast pris men indebærer både en maksimums- og en minimumspris samt indfører en prisramme, inden for hvilken det faktiske prisniveau dannes efter markedsforholdene;

man kan således ikke anfægte berettigelsen af en overgangsordning, som kun forpligtede til betaling af afgifter, når de tidligere priser stadig lå under den nye prisgaffel, og kun tillod udligning, når der forelå priser over den nævnte gaffel, idet det forudsattes, at markedsmekanismen gjorde sig gældende i de tilfælde, hvor de tidligere priser allerede befandt sig inden for den fastsatte ramme.

14. Under hensyn til særegenhederne ved den ordning, som blev indført fra den 1. juli 1968, har Rådet desuden ved at udstede forordning nr. 769/68 opfyldt kravene efter artikel 37 i forordning nr. 1009/67.

15. Ligeledes må der tages afstand fra det af sagsøgeren fremsatte anbringende, hvorefter forordning nr. 769/68 krænkede bestemmelserne i traktatens artikel 40, idet metoden til beregning af udligningsbeløbene og -afgifterne for lagrene af råsukker blev afledt af den metode, der var fastsat for hvidt sukker, hvilket ifølge sagsøgeren kunne medføre ulige vilkår til skade for producenterne af råsukker;

selv om sagsøgeren med støtte i hypotetiske tilfælde har hævdet, at de valgte beregningsmetoder ikke nødvendigvis førte til ensartede resultater for producenterne af råsukker, har han ikke godtgjort, at dette kunne være tilfældet den 1. juli 1968.

16. Da sagsøgerens erstatningssøgsmål således ikke opfylder den ovenangivne forudgående betingelse, vil sagsøgte være at frifinde.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

idet den forkaster enhver anden videregående eller hermed uforenelig påstand:

Sagsøgte frifindes.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. december 1971.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident